

A bűncselekmények sértettjeinek jogai a büntetőeljárásban - Horvátország

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható: [hr](#).

A bűncselekmények áldozatai számos joggal rendelkeznek a tárgyalás előtt és a büntetőeljárás alatt; a gyermekek, illetve a szexuális szabadság elleni bűncselekmények és az emberkereskedelem áldozatai külön védelemben részesülnek

A bűncselekmény áldozata a következő jogokkal rendelkezik:

- a rendőrség, a nyomozó, az ügyészség (*državno odvjetništvo*) és a bíróság kötelezően tájékoztatja;
- hatékony pszichológiai és más szakértő segítséget és támogatást kap a bűncselekmények áldozatait segítő szervektől, szervezetektől és intézményektől;
- sértettként részt vehet a büntetőeljárásban;
- az ügyész (*državni odvjetnik*) tájékoztatja az áldozat meghallgatásáról készült jegyzőkönyv alapján tett intézkedésekről, és panaszt tehet a vezető ügyésznél (*viši državni odvjetnik*);
- állami finanszírozású szakképzett tanácsadást vehet igénybe, amennyiben nagy mértékű pszichoszomatikus károsodást szenvedett el vagy a bűncselekmény következményei nagyon súlyosak;
- polgári jogi keresetet nyújthat be;
- kártérítést kaphat a vonatkozó jogszabály alapján, amennyiben erőszakos bűncselekmény következtében súlyos testi sértést vagy jelentős egészségkárosodást szenvedett el.

A szexuális szabadság elleni bűncselekmény vagy emberkereskedelem áldozata a fentiekén túlmenően a következő jogokkal is rendelkezik:

- a meghallgatása előtt az állami költségvetés terhére megbeszélést folytathat egy tanácsadóval;
- költségmentességben részesülhet;
- a rendőrségen vagy az ügyészségen azonos nemű személy hallgatja meg;
- a meghallgatása során jelen lehet egy bizalmi személy;
- a személyes életével kapcsolatos, szükségtelen kérdésekre megtagadhatja a választ;
- kérheti, hogy meghallgatását audiovizuális eszköz segítségével bonyolítsák le;
- személyes adatait bizalmasan kezeljék;
- kérhet zárt tárgyalást;
- e jogairól a bíróságnak, az ügyészségnek és a rendőrségnek az első meghallgatása előtt tájékoztatniuk kell.

Amennyiben a bűncselekmény áldozata gyermek, a fentiekén túlmenően a következő jogokkal is rendelkezik:

- költségmentességben részesülhet;
- az eljárásban való részvétele során bizalmi személy kísérheti;
- személyes adatait bizalmasan kezeljék;
- a bíróság helyett otthonában vagy más speciálisan felszerelt helyszínen hallgathatják meg;
- zárt tárgyalás;
- a meghallgatást lefolytathatják úgy, hogy a bíró vagy a felek nincsenek jelen ugyanabban a szobában, ahol a gyermek, hanem azt egy szakképzett asszisztens által működtetett audiovizuális eszközök segítségével bonyolítják le;
- a meghallgatást különös figyelemmel folytassák le, hogy a gyermek mentális egészségét ne érintse hátrányosan.

Gyermeknek minősül minden 18 év alatti személy.

A gyermek tanúkat és sértetteket a nyomozási bíró hallgatja meg a bizonyításvételkor, és a gyermek tanút szülein vagy gondviselőjén keresztül idézik.

Magánvád

Amennyiben bűncselekményről tesznek bejelentést, a legtöbb esetben az ügyész hivatalból eljár.

Magánvádat olyan bűncselekmények esetében lehet benyújtani, amelyek esetén a büntetőeljárás magánvádra indul. A magánvádat a bűncselekményről és az elkövetőről tudomást szerzett, erre felhatalmazott természetes vagy jogi személynek a tudomásszerzést követő három hónapon belül be kell nyújtania.

Polgári jogi igény

A bűncselekmény áldozata egyben sértett fél is, és jogában áll a bíróság előtt polgári jogi igényt benyújtani.

Az ilyen igény a következő követeléseket foglalhatja magában:

- kártérítés – amely lehet vagyoni vagy nem vagyoni (az elszenvedett fájdalomért, félelemért);
- tulajdon visszaadása – amennyiben a sértett bizonyítani tudja, hogy ő volt a tulajdonos vagy jogszerű birtokos;
- konkrét ügylet megsemmisítése – amennyiben a bűncselekmény tulajdonjogi ügyletet eredményezett (ha a vádlott a sértettet rákényszerítette egy szerződés megkötésére).

A polgári jogi igényt a büntetőeljárásban vagy különálló polgári peres eljárásban lehet érvényesíteni a vádlottal szemben. Amennyiben a büntetőeljárás keretében érvényesítik az igényt, ennek befogadásának előfeltétele, hogy a bíróság a vádlottat bűnösnek találja.

Ez nem előfeltétele a polgári jogi igény polgári peres eljárásban történő érvényesítésének.

A sértettek jogai a nyomozás során és a büntetőeljárásban

A nyomozás során a bűncselekmény áldozata magánvádlóként és sértettként jogosult a tények előadására és a bűncselekmény megállapítását elősegítő bizonyítékok benyújtására, az elkövető(k) azonosítására és polgári jogi igény benyújtására.

A büntetőeljárásban sértettként résztvevő áldozatnak joga van:

- saját nyelve használatára, ideértve a siketek és siketnémák jelnyelvét, továbbá tolmács segítségéhez, ha nem érti vagy nem használja a horvát nyelvet, vagy amennyiben siket vagy siketnéma, fordító vagy jelnyelvi tolmács segítségéhez;
- saját nyelvét használni;
- polgári jogi igény és ideiglenes intézkedés kibocsátása iránti kérelem benyújtására;
- képviselőhöz;
- a tények előadásához és bizonyíték benyújtásához;
- a bizonyításvételben való jelenléthez;
- a tárgyaláson való jelenléthez, a bizonyításvételben való részvételhez, és zárónyilatkozat megtételéhez;
- az aktába való betekintéshez;
- az ügyész tájékoztatásának kéréséhez az áldozat meghallgatásáról készült jegyzőkönyv alapján tett intézkedésekről, és panasztételhez a vezető ügyésznél;
- fellebbezéshez;
- vádemelés iránti kérelem benyújtásához vagy magánvád benyújtásához;
- a vád elejtéséről vagy az eljárás megszüntetéséről való ügyészi tájékoztatáshoz;
- az ügyész helyetti vádképviselőhöz;
- az eredeti állapot helyreállításának igényléséhez;
- a büntetőeljárás eredményéről való tájékoztatáshoz.

Az ügyészség és a bíróság köteles megvizsgálni a büntetőeljárás előtt és annak minden szakaszában, hogy fennáll-e bármilyen lehetőség arra, hogy a vádlott jóvátegye a sértettnek a bűncselekménnyel okozott kárt. Kötelesek továbbá a sértettet a jogszabály által rögzített egyes jogairól tájékoztatni (saját nyelvének használatához való jog, polgári jogi igény benyújtásához való jog stb.).

A kártérítéshez való jog

A bűncselekmények áldozatainak pénzügyi kártérítéséről szóló törvény (*Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela*) (*Narodne Novine* (NN; a Horvát Köztársaság Hivatalos Közlönye) 80/08 és 27/11 szám) írja elő a Horvátországban elkövetett szándékos erőszakos bűncselekmények áldozatainak vagy a törvény által meghatározott feltételek esetén hozzátartozóinak fizetett pénzügyi kártérítéshez való jogot.

A szándékos erőszakos bűncselekmények áldozatai számára pénzügyi kártérítéshez való jogot rögzít, továbbá meghatározza a jog gyakorlásának előfeltételeit és az arra irányuló eljárást, a döntéshozó szerveket, amelyek a döntéshozatali eljárásban részt vesznek és határozatokat hoznak, továbbá a határokon átnyúló ügyekben eljáró szerveket és az eljárást.

A szándékos erőszakos bűncselekmények sértettjei a nemzeti költségvetésből kártérítésre jogosultak.

A rendőrség, ügyészség és a bíróságok kötelesek tájékoztatást nyújtani a kártérítéshez való jogról, rendelkezésre bocsátani a kérelem benyújtásához szükséges formanyomtatványokat, és az áldozat kérelmére általános iránymutatást és információt nyújtani a kérelem kitöltésére és a szükséges alátámasztó dokumentumokra nézve.

A pénzügyi kártérítési kérelmeket az igazságügyi minisztériumhoz kell benyújtani, a szükséges formanyomtatványt a minisztérium honlapjáról lehet letölteni.

Pénzügyi kártérítési formanyomtatvány bűncselekmények sértettjei számára

A kérelmeket a bűncselekmény elkövetését követő hat hónapon belül kell benyújtani. Ha jogos indok áll fenn, amiért az áldozat nem tudta kérelmét határidőn belül benyújtani, ezen indokok megszűnésétől számított három hónapon belül meg kell ezt tennie, és minden esetben a bűncselekmény elkövetésének dátumától számított három éven belül.

Ha az áldozat kiskorú vagy cselekvőképességétől megfosztott személy, és jogi képviselője nem nyújtotta be a kérelmet a bűncselekmény elkövetésének dátumától számított hat hónapon belül, a hat hónap számítása a személy tizennyolcadik születésnapjától indul, vagy attól a naptól, amikor az áldozat nagykorúvá válását követően megindul a büntetőeljárás, vagy a személy cselekvőképességét helyreállítják.

A pénzügyi kártérítésre jogosultak:

- erőszakos bűncselekmények áldozatai, akik a Horvát Köztársaság állampolgárai, az Európai Unió tagállamának állampolgárai vagy az Európai Unióban állandó lakóhellyel rendelkező személyek, amennyiben a bűncselekményt Horvátországban követték el;
- a bűncselekmény következtében súlyos testi sérülést vagy egészségkárosodást elszenvedett sértett (aki a kártérítésre a kötelező egészségbiztosítás által nem fedezett kezelési költségek vonatkozásában jogosult, a Horvát Köztársaság egészségbiztosítási összegéig, valamint a keresetkiesésre legfeljebb 35 000 HRK összegig);
- az elhunyt áldozat közeli rokonának számító személy (házastárs vagy élettárs, gyermek, szülő, örökbefogadó szülő, örökbefogadott gyermek, mostohaszülő, mostohagyermek, azonos nemű partner, nagyszülő és unoka, ha az áldozattal azonos háztartásba tartoztak) (az ilyen személy legfeljebb 70 000 HRK összegig jogosult a törvényes eltartó elvesztéséért kártérítésre);
- a sértett halála esetén a temetési költségeket álló személy legfeljebb 5 000 HRK összegig jogosult kártérítésre;
- amennyiben a bűncselekményről bejelentést tettek, vagy a rendőrség vagy az ügyészség eljárást indított a bűncselekmény elkövetési idejétől számított hat hónapon belül, függetlenül attól, hogy az elkövető ismert vagy sem.

A kártérítési összeg megállapításakor figyelembe veszik az áldozat magatartását a bűncselekmény alatt és után, vagy a károkozáshoz és a kár mértékéhez való hozzájárulását, azt a tény, hogy a személy közvetlen áldozat-e, valamint hogy jelentette-e a bűncselekményt az illetékes hatóságoknak, és ha igen, mikor. Ezen túlmenően értékeli az áldozatnak a rendőrséggel és az illetékes hatóságokkal való együttműködését az elkövető bíróság elé állítása érdekében, figyelembe véve azt is, hogy a közvetlen áldozat hozzájárult-e a károkozáshoz vagy súlyosította-e a kárt; minden ilyen esetben az áldozatnak fizetendő kártérítést ennek megfelelően csökkentik. A kártérítés iránti kérelmet elutasítják vagy az összeget csökkentik, ha az áldozatról kiderül, hogy szervezett bűnözésben vállalt szerepet, vagy bűnszervezet tagja. A kártérítési igény akkor is elutasítható vagy az összeg csökkenthető, ha a teljes kártérítési összeg megítélése a tisztesség, az erkölcs és közrend alapelveivel ellentétes lenne.

Az elkövető szabadon bocsátásáról való tájékoztatás

Ha a vádlottat szabadságvesztés büntetésre ítélik, az Igazságügyi Minisztérium Független Áldozat- és Tanúsegítő Szolgálata tájékoztatja az áldozatot az elkövető szabadon bocsátásának (feltétel nélküli és feltételes szabadon bocsátás) napjáról.

Az elkövető szabadon bocsátásáról a sértettnek nyújtott tájékoztatás törvényes kötelezettsége

A szabadságvesztés végrehajtásáról szóló törvényt módosító törvény (*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kazne zatvora*) rendelkezéseinek megfelelően az Igazságügyi Minisztérium Független Áldozat- és Tanúsegítő Szolgálata köteles tájékoztatni az áldozatot, a sértettet vagy családját az elkövető szabadon bocsátásáról.

A szexuális szabadság, a nemi erkölcs, az élet vagy testi épség elleni, vagy erőszakos bűncselekmények esetén a sértettet minden esetben tájékoztatják a fogvatartott szabadon bocsátásáról.

Ezt a fenti információt az áldozatnak, a sértettnek vagy családjának attól függetlenül biztosítják, hogy a fogvatartottat feltétel nélküli vagy feltételes bocsátják szabadon.

Ezen túlmenően, amikor a fogvatartott állandó vagy ideiglenes lakóhelyére történő távozásának lehetővé tételéről szóló határozatot hozzák, a büntetés-végrehajtási intézményének kérhetik a pártfogó felügyeletet, hogy állapítsa meg az áldozat vagy az áldozat családjának hozzáállását. A Független Áldozat- és Tanúsegítő Szolgálat az áldozattal folytatott megbeszélések alapján levont következtetéseiről jelentést készít a pártfogó felügyeletnek.

A tanúk és áldozatok számára nyújtott támogatás

A tanúk és áldozatok számára nyújtott támogatást a Horvát Köztársaságban az Igazságügyi Minisztérium Független Áldozat- és Tanúsegítő Szolgálata (*Samostalna služba za podršku žrtvama i svjedocima*) koordinálja.

Az áldozatok és tanúk a bíróság áldozat- és tanúsegítő részlegétől kaphatnak támogatást és tájékoztatást jogaikról és az eljárásokról.

Ilyen részleg hét megyei bíróságon (*županijski sudovi*) található: Zágrábban, Zadarban, Eszéken, Vukováron, Splitben, Sisakon és Fiumében. A részlegek az áldozatoknak (és tanúknak), valamint az őket kísérő személyeknek érzelmi támogatást, gyakorlati információkat és a jogaikra vonatkozó tájékoztatást biztosítanak. Ezen túlmenően az illetékes városi és szabálysértési bíróságok (*općinski és prekršajni sudovi*) megfelelő részlegei is támogatást nyújtanak.

Az áldozatok jogaikról és a rendelkezésükre álló segítségnyújtás típusairól a **díjmentesen hívható 116 006 telefonszámon kaphatnak tájékoztatást a Bűncselekmények és szabálysértések sértettjeinek nemzeti telefonos ügyfélszolgálatán** (lásd a nemzeti telefonos ügyfélszolgálat honlapját).

Az Igazságügyi Minisztérium szintén tájékoztatást nyújt a sértettek és tanúk számára jogaikról; az érdeklődést a következő e-mail címre lehet küldeni: zrtve.i.svjedoci@pravosudje.hr vagy a horvát Igazságügyi Minisztérium honlapjára: <https://pravosudje.gov.hr/>

Támogatás az áldozatoknak és a sértetteknek a határokon átnyúló ügyekben

Az Igazságügyi Minisztériumon belül felállított Független Áldozat- és Tanúsegítő Szolgálat a nemzetközi jogsegély révén idézett tanúknak és sértetteknek (ideértve a háborús bűncselekmények tanúit is) támogatást és tájékoztatást nyújt.

A Horvát Köztársaság bíróságain tanúvallomás tételére idézett tanúknak vagy a külföldi bíróságok előtti megjelenésre idézett horvát tanúknak egyaránt tájékoztató levelet küldenek.

A háborús bűncselekmények tanúinak szükség esetén fizikai védelmet biztosítanak, továbbá támogatást nyújtanak az illetékes bíróság előtti megjelenéshez és az utazásukhoz (a Horvát Köztársaság illetékes bíróságai előtt zajló, háborús bűncselekményekkel kapcsolatos büntetőeljárásban meghallgatandó tanúk és más felek esetében, vagy Horvátországon kívül, amikor az ilyen támogatás nemzetközi jogsegélykérelemhez kapcsolódik).

A keresett információkért kattintson az alábbi hivatkozásokra:

[1](#) - Jogaim bűncselekmény sértettjeként

[2](#) - Bűncselekmény bejelentése és jogaim nyomozás vagy bírósági eljárás során

[3](#) - Jogaim a bírósági eljárást követően

[4](#) - Kártérítés

[5](#) - Támogatásra és segítségnyújtásra vonatkozó jogaim

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 08/10/2018